

'KDV iadesinin torba yasadan çıkarılmasını hala anlamıyoruz'

İSO Başkanı Erdal Bahçivan, İSO 500 araştırmasını açıklamasının ardından basın mensuplarının sorularını cevapladı. Bahçivan, devreden KDV iadesinin ilk kanun teklifinin son anda torba yasadan çıkarılmasına ilişkin bir soru üzerine, "Hala daha anlamı çoğumuzun bir son dakika gelişmesiyle bu madde torba yasadan çıkarıldı ve Türk sanayisi adına yanlış bir adım atıldı. KDV sanayinin üzerinde biriken ve geri dönüşü olmayan bir yük oluşmuş durumda. Umuymuyor ki bu konu önümüzdeki aylarda tekrar gündeme gelip çözüme kavuşacaktır" dedi.

Bahçivan, şirketlerin borçluluk oranına ilişkin bir soru üzerine, Türkiye'deki finansman giderlerinin dünya ortalamasının çok üzerinde olduğunu belirterek, bu yıl görece olarak biraz iyileşme olmasına rağmen son 4-5 yılda sanayiye finansmanın payının toplam giderler içerisinde yüzde 50'ler seviyesinde olduğunu söyledi.

Bu rakamın dünyada hiçbir ülkede olmadığı şeklinde yüksek olduğunu dile getiren Bahçivan, bu durumun sanayi sektörüne olumsuz etkilerinden bahsetti. Bahçivan, şirketlerin sermaye piyasalarından beslenmesi konusunda istenilen ilerlemelerin sağlanamadığını kaydederek, bu tablounun kısa vadede çözüme ulaştırılması zor olduğunu, sanayiye yönelik yeniden reform edilmis, tasarlanmış bir kalkınma bankasının önemini

yeniden ortaya çıktığını vurguladı. Bahçivan, "İddia ediyor ve inanıyoruz ki Türkiye'de yeni yatırım döneminin başlamasına ancak ve ancak güçlü, stratejik ve milli kaynaklardan, milli sermayeden beslenen bir kalkınma bankası modeli olabilir. Uzun vadeli fon akışlarını ve yönlendirmeyi ancak bir kalkınma bankası modelindeyiz. Türk sanayisinin hizmetine sunabiliriz" diye konuştu. Kısa vadeli borç oranlarının neden arttığını ilişkin bir soru üzerine Bahçivan, bunun altında yatan en önemli nedenlerden birisinin Kredi Garanti Fonu'nun şirketlere kısa vadeli kaynak yaratma konusunun olduğunu bildirdi. Bahçivan, faizlerin artması nedeniyle sanayicilerin uzun dönemden ziyade kısa dönemli kredileri tercih etmesinin de bu kısa vadeli borçların altında yatabilecek bir neden olduğunu anlattı. Finansman noktasındaki teşhisleri çok daha güçlü koymaları gerektiğini vurgulayan Bahçivan, sanayi üzerindeki borçların kısa vadeye dönmesi ve borcun yabancı para cinsinden olmasının finansal istikrarın önemine işaret ettiğini aktardı.

Bahçivan, kar artışını yatırıma dönüştürmesi ilişkin ilk sinyalleri aldıklarını belirterek, şirketlerin özellikle öz kaynaklarını güçlendirdiğini söyledi. Karların temettü ile dağıtıldığını da tahmin ettiklerini dile getiren Bahçivan, kararların üretimi nasıl dönüştürüyorlerini ilerleyen günlerde daha iyi göreceğini bildirdi.

Bahçivan, Ar-Ge'ye ayrılan payın artışına ilişkin bir soru üzerine, Ar-Ge yatırımlarının ve yatırım yapan şirket sayısının artmasından memnuniyet duyduklarını aktardı. Ar-Ge'ye verilen teşviklerin büyüyeceğini ifade eden Bahçivan, karlılıkla birlikte gelecek yıllarda Ar-Ge'ye ayrılan payın ve şirket sayılarının artacağını söyledi.

'İSO 500'e 46 yeni firma girdi'

Bahçivan, bu yıl **İSO 500'e** 46 tane yeni firma girdiğini söyledi. "Bu 46 firmadan 25'i geçen yılki **İSO 500'den** gelenler" diyen Bahçivan, 21 firmamız ise ikinci 500'de de olmayıp direkt **İSO 500'e** girenler olduğunu aktardı. Kur artışına ilişkin bir soruya karşılık Bahçivan, kendilerinin her zaman Merkez Bankası'nın bağımsızlığına vurgu yaptıklarını bildirdi. Bahçivan, şu ifadeleri kullandı: "Önü görülmeyen finans piyasası, kur artış ve faiz artışları Türkiye'de en çok darbeyi reel sektöre ve sanayiye vurdu. O bakımdan da kazanılmış olan finansal istikrarın korunması noktasında Merkez Bankamızın bu konuda sağladığı başarıyı sürdürülebilirliği konusundaki duruşumuzu hep koruduk. Şunu da hep söyledik; Merkez Bankamızın görevi bu şekilde korunmalıdır. Yine aynı noktadayız. Biz, Türkiye finansal istikrarını korumak ve sürdürmek zorundayız."

TÜPRAŞ İLK SIRAYI, OTOMOTİV SEKTÖRÜ AĞIRLIĞINI KORUDU

İSO'nun araştırmasında üretimden satışlara bakıldığında TÜPRAŞ zirvedeki yerini korumaya devam etti. İlk 10 şirket ise otomotiv sektörünün oyuncuları. Listede 2'nci sırada Ford Otomotiv, 3'üncü sırada bir önceki yıla göre 3 basamak yükselen Toyota yer aldı. Toyota'nın bu yükselişine sadece Türkiye'de ürettiği C-HR model hibrit arabaların destek verdi. TOFAŞ'ın bu yıl listenin 4'üncü sırasında, Oyak-Renault'un ise 5'inci sırasında yer aldığı görüldü.

Geçen yıl 8'inci sırada yer alan Hyundai ise bu yıl 10'uncu sırada kendine yer buldu. İlk 10'a bakıldığında demir-çelik sektöründe faaliyet gösteren 3 şirket bulunuyor. Bunlar 7'nci sırada yer alan İskenderun Demir ve Çelik, 8'inci sırada yer alan Ereğli Demir ve Çelik ile 9'uncu sırada yer alan İçdaş Çelik. Listede bu yıl 18'inci sırada yer alan EUSAŞ Elektrik Üretim AŞ 5 milyar 203 milyar liralık üretimden satış rakamıyla en kamu kurumları arasında ilk sırada yer aldı. Şirket geçen yıl 7'nci sırada idi.

ÖZKAYNAĞININ 4 KATI KADAR BORÇLU SEKTÖR VAR

Araştırmanın sektörel finansal oranları incelendiğinde; toplam borçların özkaynağının 4 katına yaklaşan sektörler olduğu görüldü. Kok kömürü ve rafine edilmiş petrol ürünleri imalatçılarında toplam borçların özkaynağı oranı

yüzde 395,7 seviyesine ulaştı. Bilgisayarların, elektronik ve optik ürünler üreticilerinin toplam borçları ise özkaynaklarının 3 katından fazla.

DURAN VARLIKLARIN PAYI YÜZDE 41,5'A GERİLEDİ

Araştırma Sanayi devlerinin 2017'de makine ve teçhizat yatırımlarının zayıfladığını ortaya koyuyor. Şirketlerin duran varlıkları 2015 yılında yüzde 46,3 yükseldikten

sonra 2016 yılında yeniden 45,3 geriledi. 2017 yılında ise bu oran yüzde 41,5'e indi. 2017 yılında önemli yatırım tevcikleri verilmesine rağmen duran varlık yatırımları sınırlandı.

İlk 500'de en fazla yükselenler

2017	2016	Kuruluşlar	Değişim
212	499	Sıddık Kardeşler Haddecilik San. Tic. Ltd. Şti.	287
236	473	Anadolu Cam Sanayisi A.Ş.	237
68	240	Gram Altın Pazarlama San. ve Tic. A.Ş.	172
285	452	Arslan Alüminyum A.Ş.	167
339	485	Tufan Endüstri Demir Çelik San. ve Tic. A.Ş.	146
91	221	Limak Çimento San. ve Tic. A.Ş.	130
313	433	Özer Metal Sanayi A.Ş.	120
165	278	Ege Çelik Endüstrisi San. ve Tic. A.Ş.	113
348	459	Midal Kablo San. ve Tic. A.Ş.	111
114	215	Asil Çelik San. ve Tic. A.Ş.	101

Listeye yeni girenler

99	Kayseri Şeker Fabrikası A.Ş.
107	Tosyalı Filmaşın ve İnşaat
126	Pro Yem San. ve Tic. A.Ş.
136	Keskinoğlu Tavukçuluk
145	Atakaş Çelik San. ve Tic. A.Ş.
156	İstanbul Denizcilik
177	Schneider Elektrik San.
195	Net Haddecilik San.
202	OMV Samsun Elektrik
340	Silopi Elektrik Üretim A.Ş.
350	Nurul Makina ve Sanayi A.Ş.
354	Esen Plastik San. ve Tic. A.Ş.
367	Astor Transformatör Enerji
386	Tosçelik Spiral Boru
412	Kimteks Polietilen Sanayi
413	CW Enerji Mühendislik
437	Rollmech Automotive A.Ş.
455	Europap Tezol Kağıt San.
472	Batibeton Sanayi A.Ş.
488	Ulaş Gıda
497	İşbir Sentetik

64'ÜNCÜ SIRADAKI 'ADI SAKLI' ŞİRKET, ETİ BAKIR MI?

● İlk 10'daki en önemli sıçrama Toyota'dan. Toyota Otomotiv 7'ncilikten 3'üncülüğe yükseldi.

● İlk 20'deki en dikkat çeken düşüş ise EUSAŞ'tan. EUSAŞ Elektrik Üretim AŞ, 7'ncilikten 18'inciliğe geriledi.

● Geçtiğimiz yıl listede 224'üncü sırada yer alan Eti Bakır'ın bu yıl listede olmamasına dikkat çekti. 64'üncü sırada adını açıklamak istemeyen firmanın İnebolu'ya bağlı olması, "Bu şirket Eti Bakır mı?" sorusunu akla getirdi.

● Dikkat çeken bir çuş 240'ıncilikten 68'inciliğe yükselen Gram Altın Pazarlama'dan... Gram altın konseptini getiren şirket, İstanbul Altın Rafinerisi'nin şirketi.

● Birkaç gün önce 120 milyon dolarlık hassas boru yatırımı açıklayan Yücel Boru da listenin hızlı yükselenlerinden...

● Listede çelik üreticilerinin ağırlığı dikkat çekiyor. İlk 50'nin 8'i çelik üreticisi.

● Yerli otomobille babayitçilerden BMC, 137'ncilikten 79'unculuğa yükseldi.

● Kayseri Şeker, geçtiğimiz yıl ara verdiği İSO 500'e bu yıl 99'uncu sıradan hızlı bir dönüş yaptı.

● Rus Demir Çelik devi MMK ile 2,5 milyar dolarla mal olan fabrikaya imza atan Atakaş Çelik de listeye 145'inci olarak giriş yaptı.

● Doğu Avrupa'nın en önemli enerji projelerinden biri olan BRUA Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin borularını üretme ihalesini alan Tosçelik Spiral Boru da bu yıl listeye 386'ncı sıradan giriş yaptı.

● Doğu Avrupa'nın en önemli enerji projelerinden biri olan BRUA Doğal Gaz Boru Hattı Projesi'nin borularını üretme ihalesini alan Tosçelik Spiral Boru da bu yıl listeye 386'ncı sıradan giriş yaptı.

YABANCI SERMAYELİ KURULUŞ SAYISI 115'E DÜŞTÜ

İSO 500'ün sağladığı istihdam yüzde 1,7 oranında arttı. Ödenen maaş ve ücretlerdeki artışın da yüzde 14,1 olarak gerçekleştiği görüldü. Enflasyon ile karşılaştırıldığında maaş ve ücretlerin reel olarak arttığı görüldü. Yabancı sermaye paylı kuruluşların sayısı 8 adet azalarak 115'e indi. Yabancı sermayeli şirketlerin sayısındaki azalmaya karşın, bu firmaların ihracattaki ağırlığı devam etti. 115 firma, İSO 500'ün toplam ihracatının yüzde 48,4'ünü gerçekleştirirken üretimden satışların da yüzde 32'sini oluşturdu.